

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie hebben enkele fracties de behoefte om enkele vragen en opmerkingen voor te leggen inzake de geannoteerde agenda voor de Landbouwrap op 19 juli 2011 (Kamerstuk 21501-32, nr. 503/2011Z15301) en het verslag van de Landbouw- en Visserijraad op 28 juni 2011 (Kamerstuk 21501-32, nr. 504/2011Z15284):

De vragen en opmerkingen zijn op 12 juli 2011 aan de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie voorgelegd.

De voorzitter van de commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
Van der Ham

De adjunct-griffier van de commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
Blacquière

- **Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
 - Gezamenlijke vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD, de PVV, het CDA en de SGP
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van PvdA
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de Partij voor de Dieren

- **Reactie van de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie**

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Gezamenlijke vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD, de PVV, het CDA en de SGP

De leden van de fracties van de VVD, de PVV, het CDA en de SGP roepen gezamenlijk de staatssecretaris op in Brussel te pleiten voor verlenging van het EHEC-noodfonds en een eerlijkere verdeling van gelden onder de lidstaten.

De leden van deze fracties maken zich zorgen over de marktontwikkelingen in de nasleep van de uitbraak van de EHEC-bacterie. De vraag naar producten uit de voedingstuinbouw in Duitsland lijkt nog ongeveer 20% lager dan de normale vraag. De marktprijzen zijn en blijven daarom vooralsnog zeer laag. Tot 1 juli 2011 was een noodfonds opengesteld ter waarde van € 210 miljoen. De leden hebben enkele vragen over dit noodfonds. Is het waar dat Nederland maar € 20 miljoen vraagt uit dit noodfonds, terwijl andere lidstaten veel grotere claims hebben ingediend? Hoe hoog zijn de claims van andere lidstaten en hoe verhoudt dat zich tot de claim van Nederland en de mate waarin de tuinbouwsectoren in de betreffende lidstaten zijn getroffen? De verhouding lijkt scheef. Is de staatssecretaris bereid te pleiten voor een eerlijke en rechtvaardige verdeling ten faveure van de Nederlandse tuinbouw? De leden van de fracties van de VVD, de PVV, het CDA en de SGP vragen de staatssecretaris om tijdens de Landbouwrapport ook te pleiten voor verlenging van de looptijd van het noodfonds. Nederland heeft eerder, zoals opgedragen in de met ruime meerderheid aangenomen motie van de leden Koopmans en Snijder-Hazelhoff over de opkoopregeling (Kamerstuk 21 501-32, nr. 498), gepleit voor een suppletierегeling voor de telers die voorafgaande aan de noodmaatregelen zich tot het uiterste hebben ingespannen om tenminste nog een zeer lage prijs voor hun producten te ontvangen. Het gaat hierbij om de periode 26 mei tot en met 14 juni 2011. Acht de staatssecretaris het haalbaar om ook deze periode vergoed te krijgen? De leden wijzen tot slot op het toegezegde budget voor promotie van producten uit de voedingstuinbouw. Dit budget dreigt pas eind 2011 beschikbaar te worden gesteld. Dan is het seizoen voor de Nederlandse voedingstuinbouw echter voorbij. De leden van de fracties van de VVD, de PVV, het CDA en de SGP vragen de staatssecretaris te pleiten voor het eerder beschikbaar stellen van het promotiebudget, bijvoorbeeld per 1 augustus 2011.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie zullen zich hoofdzakelijk beperken tot de visserijpunten van de Landbouw- en Visserijraad en de aanstaande herziening van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB).

De leden van de PvdA-fractie zijn het met de staatssecretaris eens dat het GVB een fundamentele aanpassing behoeft. In grote lijnen zijn de leden van de PvdA-fractie het dan ook eens met de visie zoals geschetst in «Vis, als duurzaam kapitaal». Zo zijn de leden van de PvdA-fractie het eens met de stelling dat regionalisering noodzakelijk is voor het halen van langetermijndoelstellingen. In The Guardian van 12 juli 2011 wordt het Nederlandse beleid om te komen tot duurzame visserij genoemd. «The Netherlands raises the bar on sustainable fishing». Hiermee staat Nederland op de kaart als land dat duurzaamheid hoog in het vaandel heeft en vervullen wij een voorbeeldfunctie. De leden van de PvdA-fractie sporen de staatssecretaris aan om alles in het werk te stellen deze voorbeeldpositie te behouden. Verduurzaming is geen zaak van de markt alleen, maar de overheid zal hier een rol in moeten spelen door afdoende kaders te stellen.

De leden van de PvdA-fractie menen dat aan het oplossen van de bijvangstproblematiek de hoogste prioriteit gegeven zal moeten worden. De staatssecretaris stelt in de geannoteerde agenda voor de Landbouw- en Visserijraad d.d. 19 juli 2011 (Kamerstuk XXXX, nr. XXX / 2011Z15301) dat hij zich nog beraadt op de nadere invulling en uitwerking van een aanlandingsverplichting. De leden van de PvdA-fractie zijn voorstander van een dergelijke verplichting. De leden van de PvdA-fractie verzoeken de staatssecretaris in zijn overweging over het al dan niet instellen van een dergelijke verplichting, de onderzoeken en conclusies mee te nemen van Ben Diamond en Bryce D. Beukers-Stewart, zoals verwoord in het artikel «Fisheries Discards in the North Sea: Waste of Resources or a Necessary Evil?» in Reviews in Fisheries Science, 19:3, p. 231–245. Dit onderzoek laat zien dat in Noorwegen de aanlandingsverplichting zeer grote invloed heeft op verduurzaming van de visserij en op de toename van de visbestanden.

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat het Gemeenschappelijk Visserijbeleid als onderdeel van een groter geheel gezien moet worden, en meer in samenhang met Natura2000 en de Kaderrichtlijn Mariene Strategie. Zo zal er echt meer haast gemaakt moeten worden met het aanwijzen van zeereservaten en gesloten gebieden, zodat visbestanden daadwerkelijk een kans krijgen weer op peil te komen. De leden van de PvdA-fractie willen de staatssecretaris vragen om tijdens de Landbouw- en Visserijraad op 19 juli 2011 in te brengen dat het GVB nadrukkelijk in samenhang met genoemde terreinen vastgesteld dient te worden. De maatschappelijke organisaties wijzen op een belangrijk probleem waar in de visie van de staatssecretaris (in «Vis, als duurzaam kapitaal») nog onvoldoende aandacht is. De leden van de PvdA-fractie zijn het hiermee eens: overcapaciteit is een aanzienlijk deel van het probleem. De leden van de PvdA-fractie pleiten al enige jaren voor het teruggaan naar kleinschaligheid en meer aandacht voor kleinschalige vormen van visserij. Op welke wijze gaat de staatssecretaris meer aandacht geven aan kleinschalige visserijen?

De leden van de PvdA-fractie vinden het een goede zaak dat de staatssecretaris scherp zal blijven letten op de positie van de lokale bevolking bij de visserijonderhandelingen. De leden van de PvdA-fractie dringen er hierbij op aan dat «scherp letten op» ook in zou moeten houden: zorg dragen voor voldoende toezicht en controle, versterking van het nationale bestuur, bevorderen van regionale samenwerking en het ontwikkelen van lange termijn beheer- en ontwikkelingsplannen voor een verantwoorde visstand.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

Op 29 juni 2011 heeft de Europese Commissie haar voorstel voor de EU-meerjarenbegroting 2014–2020 gepresenteerd. Hieruit komen de uitgaven voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voort en de daarmee samenhangende directe en andere betalingen voor de Nederlandse land- en tuinbouw. Het budget voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid is in de voorstellen nominaal stabiel gebleven op het niveau van het budget van 2013. Dit leidt tot een reële daling van 2% per jaar tot en met 2020. In reële cijfers teruggerekend naar de huidige prijzen wordt een bedrag van totaal € 383 miljard uitgetrokken voor de periode 2014–2020. Wat is de impact voor Nederlandse land- en tuinbouw en het agrofoodcluster? En welke kansen- en bedreigingen ziet de staatssecretaris?

Een deel van het geld kan wel weer terugvloeien. Er worden nieuwe fondsen vrijgemaakt voor de land- en tuinbouw buiten het GLB-kader ter waarde van in totaal 15,2 miljard in de periode 2014–2020. Dit komt vrij in de vorm van een crisisfonds, geoordeelde fondsen in de onderzoeks- en innovatiefondsen, en mogelijkheden voor aanspraak op het globaliseringsfonds. Wat is de impact voor de Nederlandse land- en tuinbouw en de agrofoodsector? En welke kansen- en bedreigingen ziet de staatssecretaris? Welke inzet pleegt Nederland om de plannen zodanig uit te werken dat de passage over het Europees landbouwbeleid en de belangen van de Agrofoodsector wordt ingevuld en wordt voldaan aan de moties van de Kamer die hier mee samenhangen?

De belangrijkste componenten van de hervormingen, namelijk het inzetten van 30% van de eerste pijler voor extra vergroeningsmaatregelen en een «eerlijkere verdeling» van directe betalingen tussen de lidstaten verontrusten de leden van de CDA-fractie. Ook hier speelt de invulling een belangrijke rol. Kan de staatssecretaris deze zorgen wegnemen? Op welke wijze zet de staatssecretaris zich in om binnen de vergroeningscomponent ook een eerlijk aandeel voor de innovatieve, effectief en duurzaam producerende Nederlandse boer te bewerkstelligen? Zijn bij de discussie over de «eerlijkere verdeling» ook de andere structuur- en cohesiefondsen meegenomen?

De verwachting was dat de uitbetalingen met betrekking tot Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) door extra inzet van de Dienst Regelingen voor 30 juni 2011 gerealiseerd zouden zijn. Wat is de stand van zaken hieromtrent? Is het perceelsregistratiesysteem nu op orde? Hoeveel procedures lopen er nu nog? Wat is het vervoltraject?

Klopt het dat voor aanvragen tot toelating van een gewasbeschermingsmiddel die na 14 juni (ingangsdatum verordening EG 1107/2009) zijn ingediend of nadien in behandeling zijn genomen de nieuwe EU regels gelden ook al is de nationale regelgeving nog niet aangepast? Op welke wijze vindt de beoordeling nu plaats? Hoeveel middelen hebben hier mee te maken? Klopt het dat er nu een situatie is ontstaan dat sommige nationale voorschriften voor de aanvraag of beoordeling van gewasbeschermingsmiddelen overlappen of niet in lijn zijn met de dwingende voorschriften uit de EU-verordeningen waardoor de situatie ondoorzichtig is geworden? Klopt het tevens dat de EU-verordeningen voorrang hebben op nationale voorschriften zolang de verordening nog niet in nationale wetgeving is geïmplementeerd? Welk effect kan dit hebben op de beschikbaarheid van middelen voor de Nederlandse ondernemer? Wat voor effect heeft dat op zijn concurrentievermogen?

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de inzet van de staatssecretaris en steunen de aanpak voor het volgen van de beheerplannen, de beperking van de vangstmogelijkheden en de visserijinspanningen om in 2015 een niveau van de maximale duurzame opbrengst (MSY) te bereiken. Kan de staatssecretaris aangeven of tijdens de discussie ook de MSY-benadering ter discussie is gesteld? MSY is immers

visserijbeheer op basis van individuele visbestanden. De huidige MSY negeert dat bestanden invloed op elkaar hebben (via de voedselketen). Is gesproken over het opwaarderen van de MSY om deze factoren beter mee te nemen? De leden van de CDA-fractie verzoeken om een reactie op deze vragen. De oproep tot zorgvuldigheid en betrokkenheid van stakeholders bij het uitwerken van de MSY-niveaus en geen generieke toepassing van een vangstreductie van 25% kan op steun van de leden van de CDA-fractie rekenen. De leden van de CDA-fractie vragen echter wel wat de inzet is om tot een oplossing te komen voor bestanden waarover informatie ontbreekt of beperkt is. Wordt de komende tijd geïnvesteerd in het ontwikkelen van transparante gegevens, materialen en methoden die naast bijvoorbeeld de gegevens van non-gouvernementele organisaties kunnen worden gelegd?

Het Europese Hof van Justitie heeft bevestigd dat in het EU verdrag geen goede rechtsgrondslag is voor het nieuwe minstbedeeldenprogramma. Nederland is en blijft dus tegen het programma. Het betreft sociaal beleid en sluit niet aan bij de doelstellingen van het GLB. Zeker in het moderne, toekomstgerichte GLB dat Nederland voor ogen heeft, is er geen plaats voor dit programma. Geldt dat ook voor steun in natura, zoals de benutting van voedselcomponenten bijvoorbeeld uit de GLB-interventievoorraden? Hoeveel bedragen deze op Europees en nationaal niveau? Welke mogelijkheden ziet de staatssecretaris om deze instrumenten (tijdelijk) te benutten?

Frankrijk heeft de Landbouw- en visserijraad geïnformeerd over de uitkomsten van de bijeenkomst van landbouwministers van de G20, die heeft plaatsgevonden in Parijs op 22 en 23 juni 2011. Nederland heeft geen uitnodiging ontvangen voor deze bijeenkomst. Waarom niet? Nederland is toch tweede exporteur agrarische goederen van de wereld en zou daarom toch betrokken moeten zijn? Tijdens de bijeenkomst is een actieplan opgesteld ten aanzien van de prijsvolatiliteit van agrarische producten; een agendapunt dat veelvuldig op de agenda van de Kamer staat. Is het actieplan beschikbaar? Gaat de staatssecretaris zich inzetten om bij het actieplan betrokken te raken? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze? Het actieplan wordt geformaliseerd tijdens de G20-top (voor regeringsleiders) op 3 en 4 november 2011 in Cannes. Kan de staatssecretaris de Kamer berichten over het proces daar naartoe?

Van juli tot en met december 2011 bekleedt Polen het voorzitterschap van de Raad. In de Landbouw- en Visserijraad zal het Poolse voorzitterschap zijn werkprogramma voor deze Raadsformatie presenteren. Kan de staatssecretaris, gezien het grote aantal voor Nederland zeer belangrijk prioriteiten, aangeven op welke wijze hij de Kamer bij het proces betreft?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Landbouw- en Visserijraad van juli (Kamerstuk XXX, nr. XXX / 2011Z15301). De leden van de D66-fractie maken graag gebruik van deze mogelijkheid om een aantal vragen te stellen over de inzet van de staatssecretaris, alsmede om de staatssecretaris te verzoeken voor, tijdens en rondom de bijeenkomst van de raad zich actief in te zetten in lijn met de door de Kamer aangenomen motie van de leden Van Veldhoven en Koopmans over het vergoeden van natuurbeheer (Kamerstuk 32 563, nr. 17).

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de agenda die het Pools voorzitterschap zal presenteren, met name waar het de verdere discussie over de voorstellen voor de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) betreft. De leden van de D66-fractie vragen de staatssecretaris om in de informele contacten op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau ten aanzien van de voorstellen van de Commissie nadrukkelijk uiting te geven aan de strekking van motie van de leden Van

Veldhoven en Koopmans over het vergoeden van natuurbeheer (Kamerstuk 32 563, nr. 17), met name waar het gaat om de eerste pijler. De leden van de D66-fractie verzoeken de staatssecretaris om met het oog op deze motie in het verslag van de Landbouw- en Visserijraad van 19 juli 2011 aan te geven met welke andere delegaties er en marge van de raad contact geweest is over de GLB-voorstellen.

De leden van de D66-fractie vragen de staatssecretaris voorts, met het oog op de komende Europese raden over dit onderwerp, de Kamer voor het einde van het zomerreces te informeren over wat de doorrekening van de GLB-voorstellen in de door de Europese Commissie opgestelde «impact assessment» aan economische en ecologische gevolgen voor Nederland betekent. Kan de staatssecretaris bijvoorbeeld aangeven welke ruimte er bij de huidige voorstellen lijkt te zijn voor het realiseren van de in de PBL studie «Bijdrage GLB aan beleidsdoelen milieu, natuur en landschap. Een verkenning van de mogelijke inzet van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid» omschreven maatschappelijke baten? Zouden de generieke percentages, die eind juni in de financiële meerjarenperspectieven worden genoemd voor het percentage van de middelen die voor het vergroenen van de eerste pijler van de landbouwwitgaven bestemd worden, ook voor Nederland gelden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zien een structurele herziening van het gemeenschappelijk visserijbeleid als een noodzakelijke voorwaarde om te komen tot herstel van de visbestanden en het leven in zee. Hoewel er positieve geluiden zijn zoals een vermindering van het aantal overbeviste bestanden, zijn er nog steeds structurele problemen die maar niet opgelost worden, zoals de overcapaciteit en het probleem van onvoldoende informatie voor een wetenschappelijk advies over de vangsten.

Uit het verslag van de Landbouw- en Visserijraad van 29 juni 2011 (Kamerstuk XXXX, nr. XXX / 2011Z15284) blijkt dat Nederland de vangstreductie van 25% bij bestanden waarbij gegevens ontbreken niet heeft gesteund, maar wel heeft opgemerkt dat hiervoor een oplossing moet komen. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vinden dit jammer, temeer omdat de staatssecretaris in antwoord op vragen van deze fractie over die vangstbeperking nog zei dat het Nederlandse standpunt niet ver van dat van Eurocommissaris Damanaki zat. Waaruit zou dat dan nu gebleken zijn, als Nederland wel braaf zegt de zorgen over de overbevissing en het ontbreken van wetenschappelijke gegevens te delen, maar de Eurocommissaris niet steunt in haar voorstel om deze problemen aan te pakken? Als Nederland een generieke reductie van 25% te ver vindt gaan, waar kunnen we dan terugvinden welke tegenvoorstellen Nederland heeft gedaan? In het kader van het voorzorgsbeginsel zou visserij op soorten waarover gegevens ontbreken alleen onder strikte voorwaarden mogelijk moeten zijn, zodat het voortbestaan van de soorten ook op de lange termijn gegarandeerd blijft. Heeft de staatssecretaris concrete oplossingsrichtingen geformuleerd om te komen tot meer gegevens over visbestanden? Was hiervoor steun te vinden bij andere lidstaten? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren verzoeken meer duidelijkheid hierover, mede gelet op de bovengenoemde toezegging die de staatssecretaris heeft gedaan tijdens het op 22 juni 2011 gevoerde algemeen overleg over de Landbouw- en Visserijraad.

Uit het verslag blijkt eveneens dat er weer visserijakkoorden worden gesloten met de Seychellen en Sao Tomé om op tonijn te mogen vissen en dat Nederland daarmee in wil stemmen. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vragen de staatssecretaris zich te herbezinnen. Vorige week nog bleek uit nieuwe gegevens van de internationale unie

voor natuurbescherming (IUCN) dat vijf van de acht tonijnsoorten bijna of geheel met uitsterven worden bedreigd. Doordat het langzaam voortplantende soorten zijn, die ook nog eens bedreigd worden door aantasting van hun leefgebieden en vervuiling, zou juist de visserijdruk sterk beperkt moeten worden. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren horen dan ook graag van de staatssecretaris om welke tonijnsoorten het in deze akkoorden gaat. Het kan toch niet zo zijn dat visserij op bedreigde soorten wordt gesubsidieerd én duurzaam wordt genoemd. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren verzoeken de staatssecretaris daarop een reactie te geven. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zijn überhaupt geen voorstander van de visserijakkoorden, maar mocht blijken dat het hier zelfs om bedreigde soorten gaat, dringen de leden van deze fractie er bij de staatssecretaris met klem op aan om in de komende Landbouw- en Visserijraad te pleiten voor een herziening van dit akkoord en er in elk geval geen steun aan te verlenen.

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren danken de staatssecretaris voor het uitvoeren van de motie van het lid Ouwehand c.s. over het niet verlengen van het visserijprotocol met Marokko (Kamerstuk 21 501-32, nr. 496), door tegen verlenging van het akkoord met Marokko te stemmen. Wel willen de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren de staatssecretaris erop wijzen dat naast de belangen van de bevolking van de Westelijke Sahara de motie ook wijst op het feit dat het akkoord Europa alleen maar geld kost. De vraag is dan ook of het Europese belastingsgeld niet beter besteed kan worden. Om de akkoorden daadwerkelijk te kunnen beoordelen op hun nut, noodzaak en opbrengst is het van groot belang dat er meer transparantie komt. Het evaluatierapport over het visserijakkoord met Marokko werd pas een half uur voor aanvang van het debat vertrouwelijk ter inzage gelegd. Op deze wijze hebben de Kamerleden onvoldoende tijd om de informatie tot zich te nemen en een afgewogen standpunt in te nemen. Bovendien wijzen de leden van fractie van de Partij voor de Dieren de geheimhouding van evaluatie van Europees beleid ten principale af: beleid dat wordt gefinancierd door de belastingbetaler moet openbaar kunnen worden verantwoord. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vragen de staatssecretaris zich in te zetten voor transparantie met betrekking tot de visserijakkoorden die Europa afsluit, onder andere door structurele evaluatie van de visserijakkoorden en de openbaarmaking van de resultaten daarvan. Is de staatssecretaris daartoe bereid?